

Ferenc Erkel

Hunyadi László

Opera in four acts

Set in 15th-century Hungary

Libretto by Béni Egressy

Original version (1844 - 1862)

Sung texts

SCENA I

Hunyadi Mátyás és a Hunyadi-ház számos barátja

Hunyadi Mátyás and several friends of the House of Hunyad

NO. 1

CORO

KÓRUS
CHORUS

(Mátyáshoz)

Hős családod hű barátit
mért hívád ez ősi várba,
hol babéros ősz atyádnak
oly dicső volt végtusája,
hol tizedszer karja által
mentve lön kedves hazája,
és lehullt görbedt nyakunkról
a török nehéz igája.
E csarnokokba mért hívál,
hol a bekormozott falak
s e boltok roppant ívei
dicső nevére szólnak,
arról locsog az ősz Duna,
arról morognak a szelek,
sőt a vidék tollasai
az agg dicsőre zengenek.
Szólj, miért hívál?
Talán ocsúdvá már
a tönkrevert pogány
jö, hogy bosszút vegyen
e gyámtalan hazán?
S hogy semmivé tegyen,
hisz János meghala,
és benne összedült
honunknak védőfala.
Ha úgy? jöhet bátran a tar,
mert fent karddal várja a magyar,
mert bár kimúlt az ősz Hunyad,
hő kebleink tartáندانak
roncsolt hazánknak védőfalat.

(to Mátyás)

Loyal friends of your noble blood
why you summoned to this ancient castle,
where your glorious father
fought bravely to the last,
saving his beloved country
for the tenth time,
riding our stooped back
of the Turks' heavy yoke.
Why you summoned us
among these sooty walls
and massive vaults
that reverberate his glorious name,
as waves of the old Danube spatter,
gusty winds murmur,
and birds of the forest sing,
all saluting the old hero's name.
Tell us why you sent for us?
Have the badly beaten,
defeated hordes of heathen
set forth again
to take revenge on our orphan nation?
They strive to wipe us out, now that
János is dead,
and with him collapsed
the fortress of our land.
If so? Let the bald enemy strike
and meet the Hungarian's sabre.
We buried the old Hunyad
but our faithful bosoms
protect our weary nation.

NO. 2

CAVATINA

MÁTYÁS

Házunk nemes baráti,
kiknek hon üdve jelszavok,
becsülöm kebletek hevét
és férfias buzgalmatok.
Hajh! mélyen vérzik e kebel,
mert a rokon szívű gyerek
a szent honért mit sem tehet,
érezni tud csak véletem.
Lovag vagyok, azzá ütött
már sírban szendergő atyám,
s ím, e kard még csak cífraság
a gyöngye gyermek oldalán!

Noble friends of our House!
who cherish the country's good,
I value the heat of your bosom
and your manly devotion!
Alas! my heart is bleeding deeply,
for however strong the sympathetic child
might feel with you,
he can do nothing for the holy nation.
I am a knight, conferred
by my deceased father,
yet this sword is but an ornament
on the side of a weak child!

MÁTYÁS	<p>CABALETTA</p> <p>De hogyha fölvirágozand a most csak gyöngé sarjadék, ó, akkor végrehajthatom, mi most szívemben lánggal ég. S ha majd megizmosul e kar, s forgatni bírja pallosát, helytáll a hős megtorlani, ki sérti a törvényt s hazát.</p>	<p>Once the weak offspring grows into full bloom, though, I will carry out then what burns my heart now with passion! Once this arm gains manly power and wields the sword with craft, your hero is there to avenge whoever breaches law and land.</p>
KÓRUS CHORUS	<p>De hogyha fölvirágozand a most csak gyöngé sarjadék, ő akkor megmutatja majd, mi a szívében lánggal ég.</p>	<p>Once the weak offspring grows into full bloom he will show us then what burns his heart now with passion!</p>
MÁTYÁS	<p>De hogyha fölvirágozand <i>stb.</i> Okát hivatástoknak megmondja testvérem, László, ki a futaki országyűlésről éppen most érkezett meg.</p>	<p>Once the weak offspring, <i>etc.</i> Why you were summoned – the reason you will hear from my brother László, who has just returned from Futak with news of the parliament.</p>
	<p>SCENA II Előbbiek, László NO. 3 SCENA <i>(fölhevülten bejön)</i></p>	<p>The same, László <i>(enters excitedly)</i></p>
LÁSZLÓ		
KÓRUS CHORUS	<p><i>(mind elébe mennek)</i> Légy üdvöz, nemes barátunk!</p>	<p><i>(going to meet him)</i> God speed, our noble friend!</p>
LÁSZLÓ	<p>Viszont kívánom, kedvesim!</p>	<p>God speed to you, good men!</p>
KÓRUS CHORUS	<p>Mi hírt hozasz Futakról? Tudasd velünk! – Te nem szólsz? Arcod sötét, szemednek vad lángja vet reá fényt. Tudasd barátaiddal, lelked mi zordonítja?</p>	<p>What news from Futak? Let us know. You do not speak? Your face is sunken, lit by wild flames of your eyes. Let your friends know what burdens your soul?</p>
LÁSZLÓ	<p>Tehát halljátok: az ármány, melynek hálóit az atyám oly gyakran széttépte, bilincseket veret számunkra, melyet nem oly könnyű lesz széttörni. Cillei Ulrik atyám helyett kormányozó, és Ujlaki minden hadak főkapitánya lön.</p>	<p>Hear my word then: the intrigue whose webs my father tore apart so often, is now forging for us fetters that will be hard to break. Ulrik Cillei is governor in place of my father, and Ujlaki became head of all forces.</p>
KÓRUS CHORUS	<p>Az nem lehet, mi azt nem tűrjük el. E Cilleit, kit ostorul küldött reánk az ég ura, helytartónak nem ösmeri közülünk egyik is soha, ki minden jónak gyilkosa, bűn fészkel undok kebliben, kinek lelkét az ördögök már bírták anyja méhében. Honunk megváltó bajnoka, atyánk, az érdemes Hunyad, hány ízben volt kitétetett ez undok rút ármányinak. Szólj, még mi hír?</p>	<p>Impossible! We cannot bear such thought! Cillei was sent upon us as God's worst punishment, governor he is not for any one of us, this murderer of all things good, nurturing sin in his bosom, whose dark soul had been possessed by the devil before he was born. Noble redeemer of our nation, our dear father Hunyadi, how often he was exposed to the treachery of this rogue. Say, what else you heard?</p>
LÁSZLÓ	<p>László király közelg, hogy megtekintse, mily karban áll e vár, s elhozza Cilleit, ki megfizet sáfárkodásomért. De e levél mindent napfényre hoz.</p>	<p>King László is on his way here to judge the state of this castle, bringing Cillei with him, who will pay for my husbandry. But this letter explains it all.</p>
KÓRUS CHORUS	<p>Halljuk, halljuk!</p>	<p>Let us hear!</p>
LÁSZLÓ	<p>Egy gazfitól küldé ezt Cillei még gazabb György szerbusz despotának; és elarúlá urát e cimborá.</p>	<p>Cillei sent this missive by a rogue to that ruffian György, Despot of Serbs. This fellow betrayed his lord.</p>
KÓRUS CHORUS	<p>Halljuk, olvasd!</p>	<p>Let us hear, read it out for us!</p>

LÁSZLÓ	<p><i>(olvas)</i> „Brankovics György Szerb fejedelemnek. Vágyaim betöltvék, kormányzó vagyok, s kezemben a hatalompálca, hogy megfenyítsem a gyűlölt oláh fajt. Ma indulunk Nándorra, hogy a két szép madár nyakát kitekerjem. Rövid időn oly két labdát nyersz tőlem ajándokul, minővel nem játszott még egy fejedelem is. Futak, 1456. Cillei Ulrik”</p>	<p><i>(reading out the letter)</i> “To György Brankovics, duke of Serbia. My desire fulfilled, I am governor now, holding the better end of the power as a rod that teaches discipline to the hated Walachian race. We are off to Nándor today, prepared to break the necks of those two birds of a feather. Soon enough I will pass you two fine balls that no prince has ever been able to play with. Futak 1456. Ulrik Cillei”</p>
KÓRUS CHORUS	<p><i>(bőszülten)</i> Átok reád, ádáz zsvány, gyalázatos merényedért! De esküszünk hitünkre itt, hogy rútul meglakolsz ezért! Szent szellemére esküszünk Hunyadnak, mely körünkben leng, keményen megfenyítjük őt, az elfajult, gonosz istentelent.</p>	<p><i>(with indignation)</i> Cursed be, you heartless rogue, for your wretched scheme! We swear on our faith, that you will pay for it dearly! Swear on the holy ghost of Hunyadi, who is with us at all times, we shall punish him harshly, he who knows vile and acts against God.</p>
LÁSZLÓ	A király elébe!	Off to see the king!
KÓRUS CHORUS	A király elébe! <i>(mind elmennek)</i>	Off to see the king! <i>(exeunt all)</i>
Változás Tér Nándorvár alatt, kies vidék a Duna partjain		Change of of Scene <i>At the gates of Nándor castle, heath along the river Danube</i>
SCENA III Király, Cillei, kíséret, nép NO. 4 MARCIA E SCENA		King, Cillei, entourage, the people
KIRÁLY KING	<p><i>(lelkesen)</i> Bástyája e hazának, Nándor! magas falaiddal és büszke tornyaiddal ezerszer üdvözöllek! Ó, nyiss kaput – nem ellen, királyod az, ki eljött bámulni alkotásod.</p>	<p><i>(with enthusiasm)</i> Bastion of the country, Nándor! Your high walls and proud towers I greet a thousand times! Open the gates – no enemy but your king arrived to marvel your miraculous fort.</p>
CILLEI	<p><i>(gúnnyal)</i> Nyisd, ó, nyisd fel kapud, zendülök gyűlhelye! Ifjú László király vágynak sírvermibe. Oly súlyos a palást, meguntad hordani? Király! lesz még idő a sírba szállani.</p>	<p><i>(with contempt)</i> Open thy gates, open thou lair of rebels! Young King László wishes to be buried in here. The mantle is so heavy perhaps, that you are bored to wear it? Majesty! there is plenty of time for you to get buried.</p>
KIRÁLY KING	Ó, hagj fel a hőst és nemes sarjadékit homályosító beszédeiddel; ne mérgezd meg örömöm, mely most keblemben fölfakadt! Ó, daloljatok a nagy Hunyadról, míg lejön fia királya elébe meghozni hódolatát.	Arrest your tongue and speak no wrong of the hero and his noble offspring. Do not blend venom in the joy of my heart! Sing praises of the great Hunyadi while his son descends to meet and honour his king.
CILLEI	Talán jobb lenne követeket küldeni elébe alázatos kérelemmel, hogy nyitná meg a kapukat, és alázná le hozzád magát. De ím, ott jön ő maga!	We should send envoys perhaps, asking him most humbly to open his gates and condescend to his majesty's level. But here he comes in person.
LÁSZLÓ	<p>SCENA IV Előbbie, László és kísérei <i>(előrelép, és a Király előtt letérdel)</i> Uram! Királya e hazának, térdhajta tisztelem nagy személyedet e vár előtt, melyet reám bízál. Most kulcsait fogadd el tőlem itt mint hódolásom teljes zálogát.</p>	<p>The same, László and entourage <i>(kneeling in front of the King)</i> My Lord, King of our country! I bow to your majesty as caretaker of this fortress. Take the keys from me as the token of my submission.</p>

KIRÁLY KING	Ifjú, kinek jelentős arcain a hős Hunyadnak lelke tükrözi magát, kelj föl! tartsd meg továbbra is e kulcsokat, hívebb kezekre bízni nem is lehet.	Noble youth, whose face reflects the soul of the hero Hunyadi! Raise yourself and keep the keys – I cannot trust them in more reliable hands.
LÁSZLÓ	Ó, jó király! fogadd hálám ezért. Kegyedre, ó, király, mily érdemes leszek, azt a következés s kardom mutassa meg! És ím, e csontok felett, e gyászos vérhelyen atyámra esküszöm nagy ünnepélyesen, hogy kincsem, mindenem e vérszerezte hon, s ha szükség, életemet érette áldozom.	Good king, take my greatest gratitude! That I will be worthy of your Majesty's grace, my deeds and my sword in due course will prove! Upon the bones of the fallen, on this blood-drenched ground I swear on my father's name with most sincere heart, that this country won by blood is my dearest treasure, for which I am ready to sacrifice my life.
KÓRUS CHORUS	Éljen László! Éljen a haza! Éljen a király!	Hail László! Hail to our nation and long live the king!
	<i>(kifelé néz)</i>	<i>(looking aside)</i>
CILLEI	A kíséret megérkezett!	The entourage has arrived!
KIRÁLY KING	Jerünk!	Off we go!
KÓRUS CHORUS	Jerünk! <i>(díszesen bemennek a várba)</i>	Off we go! <i>(they march into the castle ceremoniously)</i>
	SCENA V Magyar örök a bástyán (Kórus I), német zsoldosok a színen (Kórus II) NO. 5 CORO DI SOLDATI <i>(közelítenek a kapuhoz)</i>	Hungarian guards (Chorus I), German mercenaries (Chorus II) <i>(approaching the gate)</i>
KÓRUS II CHORUS II	Kik vagytok?	Who are you?
KÓRUS I CHORUS I	A király kísérete,	The king's men,
KÓRUS II CHORUS II	külföldiek: szolgáljuk Cilleit.	foreigners in the service of Cillei.
KÓRUS I CHORUS I	Barátim! úgy csak künn maradjatok, előttetek e vár nyomon bezáratik. <i>(a kapukat bezárják)</i>	Good friends! Better wait outside, these gates are shut for you. <i>(the gates get closed)</i>
KÓRUS II CHORUS II	Ti, pártütők, hogyan merészlitek kizárni a királynak őreit?	You traitors! How dare you Shut the king's guard outdoors?
KÓRUS I CHORUS I	Künn tágasabb, és Lászlót magyarjai zsold nélkül is híven megőrizik.	More space out there, and King László needs no hirelings, he has his Hungarian guard.
KÓRUS II CHORUS II	Mi meg nyomon betörjük a kaput, ha szép móddal be nem bocsátotok.	We break in the gate if you will not let us in.
KÓRUS I CHORUS I	S a várat is lerontjátok talán? Szegény pulyák! jobb lesz kotródnotok. Egyébiránt, szájas hetvenkedők, füleljetek, mért nem nyitunk kaput: mert nem szabad! tiltják törvényeink. És most menjetek! Fel és alá is út!	Ready to siege these walls, are you? Poor children! You had better leave! Listen you swaggering hordes! Hear why the gate remains closed: because it is written in our laws. And now leave! Get out of sight!
KÓRUS I CHORUS I	Most isten hírével el, honnan jöttetek, kuttyákkal üzetünk különben titeket. <i>(elmennek)</i>	God speed with you! Back where you came from! before we unleash dogs upon you. <i>(exeunt)</i>

KÓRUS II CHORUS II	Vessz hát váraddal itt, nyakas magyar sereg, várj csak, mert Cillei ezért jól megfizet. <i>(közönséges katonadobmars-kísérettel a németek továbbkotródnak)</i>	Perish with your castle, stubborn Hungarian troops! You wait and see Cillei pay you back dearly. <i>(the Germans leave, ordinary military drums rolling)</i>
	Változás Király szobája SCENA VI Király, Cillei NO. 6, DUETTO <i>(aggódva fel és alá jár)</i>	Change of Scene King's room
KIRÁLY KING	Kizárni a király kíséretét szép hála! a nem remélt kegyért. <i>(Cilleihez)</i> Most adj tanácsot, szólj, ó, mit tegyek?	King, Cillei <i>(worried, pacing up and down)</i> Locking the king's escort out! Gratitude for the undeserved grace! <i>(to Cillei)</i> Now speak, tell me what to do?
CILLEI	<i>(gúnnyal)</i> Ó, jó király! miért szól Cillei? hiszen szava pusztákon hangzik el, hacsak dicső tettét nem hirdeti Hunyadnak, a nagy, megváltó Hunyadnak.	<i>(with contempt)</i> Oh King! Why should Cillei speak? His voice is lost in the wilderness, unless he praises the noble deeds of the great redeemer Hunyadi.
KIRÁLY KING	Feledkezett! tiszteld személyemet; gúnyt tûrni nem tanult László király.	Enough of that! Respect my person. King László will not suffer mockery!
CILLEI	Hányszor kell mondanom, te rászédett király, hogy e cudar család merő gazságból áll? Örökségül hagyá a vén, gonosz Hunyad, hogy üstöködnél a trónról lerántsanak. Nézd a királyölő, gaz elfajultakat, jönnek letépni szép bíborpalástodat, s hogy téged ékeidből mint rablók kifosszanak, s szerencséd romjain tombérozhassanak.	How many times I must tell your deceived majesty what this family of rogues contrive is all but lies? The old, wretched Hunyadi's dying wish and legacy was his order to depose you. See the regicidal, vile degenerates, as they come to tear your purple robe, bereaving you of royal treasures like ruffians do, and revel with pleasure on the ruins of your luck.
KIRÁLY KING	Szűnj meg! ó, kérlek! Jaj! már villogtatják kardjok fejem felett, hogy irgalom nélkül ontsák véretem. Ó, ég! hová jövék? megölnék, jaj nekem!	Cease! I beg you! I see them brandish their swords over my head, knowing no mercy my blood to shed! Good heavens! Where did I come? They will slaughter me!
CILLEI	<i>(félre)</i> Hah! félelem fogott szívében már helyet; most rajta, Cillei, hajtsd végre tervedet! Ha már kiirtatott e faj, könnyű nekem őt, a pulyát a trón alá terítenem.	<i>(aside)</i> There! Fear has nested in his heart. Your turn it is, Cillei to render your scheme! Once their lineage is wiped out, a trifle it is to shove the child under the throne.
KIRÁLY KING	Tanácsolj, mit tegyek? Bátyám! te mindenem!	Give me advice, what shall I do? Uncle! My only hope!
CILLEI	<i>(nyíltan)</i> Királyom! én kimentlek e gyilkosok kezéből.	<i>(overtly)</i> Majesty! I save you from these murderers' hands.

KIRÁLY KING	<p><i>(örömmel)</i> Bátyám! te jó rokon vagy! Óvó tanácsaidra mért, hogy nem figyeltem? Nem volna most veszély közt éltem s királyi székem. De szólj, miként?</p>	<p><i>(joyously)</i> Uncle! Blood of my blood! Had I heeded your wise precautions, now my life and my throne would not be at peril. Tell me how?</p>
CILLEI	<p>Hatalmad szükség kezembe adnod, s akkor vérök mosandja rút meggyaláztatásodat.</p>	<p>You must concede me your power, and their blood will wash off your revolting disgrace.</p>
KIRÁLY KING	<p><i>(felszörnyed)</i> Csak vért ne onts!</p>	<p><i>(horrified)</i> Shed no blood!</p>
CILLEI	<p>És ezek majd kiontják a tiédet!</p>	<p>Wait for them to take yours?</p>
KIRÁLY KING	<p>Ó, ég! kívánj!</p>	<p>Heavens! Be as you wish!</p>
CILLEI	<p><i>(egy ív papírt vesz elő)</i> Neved.</p>	<p><i>(taking out a sheet of paper)</i> Your name!</p>
KIRÁLY KING	<p><i>(aláírja)</i></p>	<p><i>(signs his name)</i></p>
CILLEI	<p>És így most mentve királyi széked.</p>	<p>Your throne has just been saved!</p>
KIRÁLY KING	<p>És most könyörgeni a templomba megyek, kérem az ég urát, bűnöd bocsássa meg! <i>(elmegy)</i></p>	<p>Now I must be in the church to pray to the Lord of heavens for your sin to forgive! <i>(exit King)</i></p>
CILLEI	<p><i>(néhány sort ír; egy fegyverest beint, a levelet neki átadja)</i> Gyorsan! add kézhez e levelet! <i>(fegyveres el)</i> E faj kiirtatott, az ég se menti meg! A trónhoz egy fokkal most már közelb leszek! <i>(el)</i></p>	<p><i>(writes a few lines, then calls for a guard, hands over the letter)</i> Quick! Deliver this letter! <i>(exit Guard)</i> Their race is doomed, even God cannot save them! One step closer to the throne I shall be! <i>(exit Cillei)</i></p>
	<p>Változás László osztálya</p>	<p>Change of of Scene Quarters of László</p>
	<p>SCENA VII László NO. 7 ARIA</p>	
LÁSZLÓ	<p>Van végre egy pár nyugodt pillanat gyors szárnyain az édes képzeletnek hozzád repülni, ó, kedves Máriám.</p> <p>Ó, szállj hozzám, ég angyala, oszlasd az éjnek gyászborúját, ó, Máriám, napom te vagy, áraszd a hajnal fényugarát. Ó, ajkodon van annak bíbora, égő szemedben fénylő csillaga, s ha újra hallgatom ajkad ezüst szavát, hallom lezengeni az égiek karát. Ó, Máriám, szép angyalom, szállj le, mert napom te vagy, ó, kedves, szép Máriám.</p> <p>Ó, szállj hozzám, szállj, ég angyala, oszlasd az éjnek gyászborúját, ó, szállj hozzám, szállj, ó, kedves Máriám.</p>	<p>A few tranquil moments at last when on the wings of sweet thoughts I fly to your arms, my dear Mária.</p> <p>Fly to me, angel from heaven, dispel the deadly gloom of night. My Mária, my shining sun, bring me the morning light! Your lips are the first blush, your eyes are the morning star. I hear a silvery voice as your lips part, I hear heavenly voices at last. Dearest Mária, my glorious angel, fly to me, you are my sun, so sweet, so tender, my Mária!</p> <p>Fly to me, angel from heaven, dispel the deadly gloom of night, fly to me, come to me, dearest Mária!</p>

Látom tüzét villámló szemednek,
égi arcod nemes vonásait,
hollószínét lengő fürtjeidnek,
hallom szavad ezüstös hangjait.
S ha vőlegényi csókom
szűz ajkadon csattanna el,
ó, nem cserélnék akkor én
a mennynek üdvivel.

I see the lightning in your blazing eyes,
the noble lines of your heavenly face,
the raven locks of your tossing hair,
I hear the silver sound of your voice.
Should my groom's kiss
seal your virgin lips,
I would never give that away
for heaven's grace.

SCENA VIII

László, Rozgonyi

NO. 8

SCENA E FINALE CON STRETTO

ROZGONYI	Légy üdvöz, szívemnek hú barátja!	Greetings to you, good friend!
LÁSZLÓ	Isten hozott, szerette Rozgonyim!	God bless you, my beloved Rozgonyi!
ROZGONYI	Arcod vidám, szokásod ellenére; barátom, szólj, kivel foglalkozál?	You look unusually happy, my friend, tell me with whom you conversed?
LÁSZLÓ	Édesdeden merengtem álmaimban, a mennyben voltam kedvesem körében.	Immersed in sweet dreams, I was in heaven with my sweetheart.
ROZGONYI	Ébredj tehát föl a sötét pokolra. Nem vagytok még elhíva a királyhoz?	Wake up then to the darkest inferno. Have you not been invited to the king?
LÁSZLÓ	Nem!	No.
ROZGONYI	Úgy a vőfély eljő nemsokára meghívni a nagy véres lagzira, és e menyegző papja én leszek, hogy a halállal összeeskesselek. Nézd ez iratot! (levelet át)	So the best man will not fail to come and invite you to a gory wedding. I will be the priest to wed you with death. Look at this letter! (hands him a letter)
LÁSZLÓ	(átolvassa a levelet) Ó, fürtelem! még ezt is?!	(reads the letter, horrified) What new monstrosity!
ROZGONYI	És e cudar tett végrehajtása rám van bízva, rám, aki inkább önvérét ontaná, mintsem hajadnak csak egy szálát is illetni engedné.	I am charged with this hideous deed! I, who would shed his own blood rather than let you be hurt in any way.
LÁSZLÓ	Édes barátom! szűm hasonlólag érez irántad; de most nincs helye az érzelgésnek, e mocskos tervet szükség dugába döntenünk, mielőtt teljesezésbe mehetne. (az oldalterem felé kiált) Barátim, jöjjetek!	Dear friend! I feel the same for you. It is no time for sentiments, though, we must hinder this dirty scheme before it is carried out. (calls to the side room) My friends! Hurry to me!

SCENA IX

Előbbiek, szolga, László párhívei

The same, servant, László's adherents

KÓRUS CHORUS	Mit kívánsz?	What do you wish?
LÁSZLÓ	Barátim! halljátok és szörnyedjete! Cillei rábírta a királyt, hogy családom és minden barátai a föld színéről eltöröltessenek. Meg leszünk híva ma este a királyhoz, hol zajgó öröm között, csillogó pohárt ürítve fogunk kardélre hányatni.	My friends! Listen and abhor! Cillei persuaded the king to order that my family and all my friends are wiped out from the face of the Earth. We are invited to the king tonight, where we are to be slain in the midst of a joyous feast, raising a cup to cheer.
KÓRUS CHORUS	Ó, ég! rettentő!	Heavens! It is horrendous!
LÁSZLÓ	A végrehajtás Rozgonyira van bízva. Itt a levél!	Rozgonyi is charged with the execution of the plan. Here is the infamous letter!

KÓRUS CHORUS	Ezer halál és kárhozat reá! Eltűrjük-é, hogy egy pillanatig bűzhítse vésteljes lehelete ez áldozatvérrrel szentelt helyet? Nincs irgalom! Pokolra most vele! Vért szomjazott, tehát ő fúljon bele!	A thousand death and curse upon Cillei! Should we bear even for a moment his foreboding breath to reek in this place where sacrifice was made? No mercy! To hell with him! He was demanding blood: now let him drown in it!
SZOLGA SERVANT KÓRUS CHORUS	Gróf Cillei! (<i>kardhoz kapva</i>) Na, jókor hozza közinkbe ördöge!	Count Cillei! (<i>snatching their swords</i>) Just in time his devil brings him among us.
LÁSZLÓ	Mérséklés, barátim! Vonuljatok a mellékterembe, és kiáltó szómra azonnal jöjjetek. (<i>elmennek</i>)	Temper, my friends! Step into the side room and wait until I call you, then come at once. (<i>László's adherents leave</i>)
SCENA X		
László, Cillei pánclban		
CILLEI	A király kegyét hozom számodra. Üdvözöl általam, és meghí az ünnepélyre, melyet a nándori győzelem emlékére ülendünk!	László, Cillei in armour I deliver the king's grace for you. He sends his greetings and invites you tonight's festivities that we devote to commemorate the victory of Nándor.
LÁSZLÓ	Úgy! ünnepélyre? temetségre hísz, Cillei, temetségre, hol ebek fogják morogni csontjaink fölött a halotti dalt. Én nem megyek.	Is that so? Festivities you say? Funeral it is, Cillei! Burial, where dogs will growl the wake over our bones. I am not going.
CILLEI	Hogyan?	What do you mean?
LÁSZLÓ	Cillei, gatszágod napfényre jött. Eljövél, hogy ármányodszötte hálódba csalj, és ímhol megfogtad tenmagadat.	Cillei! Your scheme has come to light: you come here to allure me into the web of your plotting. But there you are, caught by your own trap.
CILLEI	Vakmerő! ezért meglakolsz! (<i>el akar menni</i>)	Insolent! You will pay for this dearly! (<i>he will leave</i>)
LÁSZLÓ	Maradj, ármánymester! Számvetésünk van egymással. (<i>merően szemébe néz</i>) Cillei, van istened? Mit vétett atyám néked, hogy három ízben halálra keresd; mit vétettünk mi, hogy vérünket szomjazod?	Stay, you scheming serpent! We have matters to reckon, you and I. (<i>looking straight into his eyes</i>) Do you believe in God, Cillei? What harm did our father do to you, so that you betrayed him three times, and what is the vice that calls for our blood?
CILLEI	Rágalom! Én irántad a legjobb szándékkal vagyok.	Nasty slander! I mean the best for you.
LÁSZLÓ	(<i>leveleket vesz elő</i>) Ím, itt vannak jóindulatod bizonyosságai. Ezen levélben fejűnket küldöd ajándéku gaz rokonodnak, Brankovicsnak, ebben parancsot adsz Rozgonyinak, hogy orozva kardra hányjon!	(<i>taking the letters</i>) Here is the evidence of your goodwill. In this letter you send our heads with compliments to your wicked kinsman, Brankovics. Here you order Rozgonyi to slain us in ambush!
CILLEI	Ármány, esküszöm a mennyekre!	It is a fetid intrigue, I swear to God!
LÁSZLÓ	Ne esküdjél, ádá zsvány, úgyis a pokolé valál születésed előtt.	Do not swear, you savage rogue. You belonged to hell before you were even born.
CILLEI	És ezt nékem szemembe, te pártos oláh eb! (<i>kardot von, nekivág, mit László karjával feltart</i>)	You say that to me, you dissenting Walachian dog? (<i>unsheathing his sword, he charges at László, who halts the blow with his arm</i>)
SCENA XI		
Előbbiek, László pártja		
LÁSZLÓ	Segítség, barátim!	The same, László's adherents Help, my friends!
KÓRUS CHORUS	(<i>kijönnek, és Cilleit összevagdadják</i>)	(<i>they storm the room and slain Cillei</i>)
CILLEI	Átok reád, magyar! (<i>meghal</i>)	Curse on you, wretched Hungarians! (<i>dies</i>)

<p>KÓRUS CHORUS</p>	<p>Végpillanatában is átkokat nyög a kaján, ő, ki átokul feküdt a szabad magyar nyakán. Vérben fetreng a lator, megveré saját bűne, vermet ásott ő nékünk, s fővel ő bukott bele!</p>	<p>In his dying moment he tells one last curse, he who was a curse himself burdening free Hungarians. The rascal wallows in blood, slain by his own crime, he set a trap for us and fell in it himself headlong.</p>
SCENA XII		
<p>KIRÁLY KING</p>	<p>Előbbiek, Király, örök Mi rémületes zaj van e teremben itt? (<i>meglátván Cilleit</i>) Uram, segíts! ez vér!</p>	<p>The same, King, guards What terrible noise in this room? (<i>seeing Cillei</i>) Good Lord, help me! 'Tis blood!</p>
<p>KÓRUS CHORUS LÁSZLÓ</p>	<p>Megöltük Cilleit! Uram, király! megölve Cillei, de bosszúért gaz vére nem kiált. Nézd ez irományt, gonosz szívének hű tanújelét. Fejünk ígérte ebben Brankovicsnak. Most eljött törbe csalni engemet, s midőn szemére hányám cselszövényeit, élesre fent karddal rohant reám, fegyvertelenre, és barátaim vérbűnt vivének véghez. Nemes király! bocsáss meg nekik!</p>	<p>We killed Cillei! Your majesty, Cillei is dead, but his vicious blood does not call for vengeance. Here, read this letter, the witness of his wicked heart. He promised our head to Brankovics. Now he came to decoy me. As I uncovered his evil doings, he charged with a sharp blade, and I was there unarmed, so my friends took vengeance on him. Noble king! Have mercy!</p>
<p>KIRÁLY KING</p>	<p>(<i>reszketve, félre</i>) Megölve bátyám, hű tanácsadóm! és itt állok e tigrisek között, remegve, vajon melyik pillanatban ontják ki majd véretem. (<i>nyíltan</i>) Igen kedves magyarjaim, ismerve tiszta szívetek, önkéntelen hibátokért szívem szerint megengedek.</p>	<p>(<i>trembling, aside</i>) My uncle and faithful advisor is slain, and I am standing amidst ferocious tigers, trembling to wait the moment, when they take my blood. (<i>overtly</i>) My dearest Hungarians! Knowing your noble heart, for your inadvertent failure I forgive you with all my heart.</p>
<p>KÓRUS CHORUS</p>	<p>Éljen László király!</p>	<p>Long live King László!</p>
FINALE CON STRETTO		
<p>KÓRUS CHORUS</p>	<p>Meghalt a cselszövő, eltűnt a rút viszály, éljen soká a hon, éljen László király!</p>	<p>The traitor is dead at last, and no discord any more, long live young King László, long live our land and home!</p>
<p>LÁSZLÓ</p>	<p>Meghalt a cselszövő <i>stb.</i></p>	<p>The traitor is dead at last, <i>etc.</i></p>
<p>KIRÁLY KING</p>	<p>Vad pártütő csoport, halálért lesz halál, nyakadra tettedért hóhér pallosa száll!</p>	<p>You savage dissenters for death, death is your pay, and feel upon your necks the weight of the headsman's axe.</p>
<p>KÓRUS CHORUS</p>	<p>Meghalt a cselszövő <i>stb.</i> Meghalt a vérszopó, megmentve a haza, meghalt a szörnyeteg, megmentve a haza. Éljen László király! Meghalt a cselszövő <i>stb.</i></p>	<p>The traitor is dead at last, <i>etc.</i> The bloodthirsty beast is dead, Our fatherland is saved! The monster is dead, Our fatherland is saved! Long live King László! The traitor is dead at last, <i>etc.</i></p>
VÉGE AZ ELSŐ FELVONÁSNAK		
END OF ACT ONE		

Második felvonás
A királyi eskü
Történik Temesvárt 1456-ban a Hunyadiak jószágán
Terem Temesvárott

Act Two
The King's Oath
At the Hunyadi estate of Temesvár in 1456
Hall the castle

SCENA I

Erzsébet hölgyei gyászban

Erzsébet's maids in mourning

NO. 9

CORO ED ARIA

KÓRUS
CHORUS

Hát igaz? való a hír, mely
szárnyakon repes?
Nagy szerencse, melyben e nap
részesül Temes.
Termeinkbe úri vendég,
egy király jövend!
S mért öröm helyt e falak közt
síri, néma csend?
Testeinken mért halotti,
barna gyászruha?
s asszonyunk szemében könnyek
sűrű zápora?

Is it true? the news that
has taken wings?
Fortune it is that to Temes
this very day brings!
Majestic guest, a king
comes to our home!
So why is the deadly silence
instead of joy?
Why are we draped
in somber mourning?
And why is our lady
shedding tears?

EGY HÖLGY
MAID

László és barátai
vérbűnt követtek el;
megölték Cilleit
fegyvernek élivel.

László and his friends
committed a blood feud;
they slain Cillei
with their swords.

Ezért keserg legott
a bús szívű anya,
és rajtunk bíbor helyett
a barna gyászruha.

It saddens deeply
the poor mother,
and with her we change
from purple to somber.

KÓRUS
CHORUS

És most fejtve a talány,
miért e néma csend,
s rajtunk bíbor helyett
a gyász ruhája leng.
Hát igaz? való a hír stb.

The secret is revealed now,
why the silence is so deep,
and why we are draped
in somber mourning.
Is it true? the news that has taken, etc.

SCENA II

Előbbiek, Erzsébet gyászban

The same, Erzsébet in mourning

ARIA

ERZSÉBET

Gyógyszert nem ad
szívedre, ó, anya,
csak a király
kegyelmi szózata.
S ez a király
oly jó, nemes, szelíd,
törölni kész
a sírók könnyeit.
De trónusát
kajánok környezik,
kik buktomat
öröm között lesik.
Gyógyszert nem ad stb.

There is no remedy
for your heart, mother,
only the king's
words of mercy.
And his majesty
is so good, noble and gentle:
ready to wipe off
the mourners' tears.
Yet his throne
is surrounded by ill-meaning enemies
who await my fall
with the greatest of joy!
There is no remedy, etc.

(szorongva)

Gyermekim! ó, mi vár titekétek?
A nemes erkölcs tiszta útját
félrehagytok,
s vétek ölébe léptetek át.
Én titeket szendén nevelélek,
mégis e vérbűnt elkövettétek!
Míg karom e gyászos szívre lezár,
rátok a hóhér pallosa vár.

(in anguish)

My children! What is in stall for you?
You left the righteous path
behind you,
stepping into the realm of crime.
I brought you up meek and docile,
and you still committed a crime!
While I close you to my mourning heart
the headsman's axe is your fate.

	Hah! Térdel ott a vérpadon, bekötve homloka, s fölötté villog szörnyűen a hóhér pallosa. Gyilkos, megállj! Ártatlan ő! Megölni nem szabad! Jaj! nagy ég! nagy ég! Lehullt az áldozat! <i>(földre omlik)</i>	He is kneeling there, bandage on his eyes, above him is ruthlessly wielding the terrible axe! Halt, you murderer! He is innocent! He must not die! Heavens! Good heavens! The sacrifice is made! <i>(collapses)</i>
KÓRUS CHORUS	Segítség! segítség! meghal ő! Térj magadhoz, asszonyunk, nyisd fel égi, szép szemed, s üzd szívedből szertesztét e sötétes képeket. <i>(fölségitik Erzsébetet)</i>	Help, help, she is dying! Come around, our lady, open your heavenly eyes, and chase from your heart all images of gloom. <i>(they support Erzsébet)</i>
ERZSÉBET	Hol vagyok?	Where am I?
KÓRUS CHORUS	Hölgyeid körében, ápolunk szelíden tégedet.	Among your maids: we care for you tenderly.
ERZSÉBET	És gyermekim?	And my children?
KÓRUS CHORUS	Még ma karjaidban.	You will embrace them today.
ERZSÉBET	És élnek ők? hajh! egy más hazában!	Are they alive? On another land!
KÓRUS CHORUS	Tévedsz, asszonyunk, ők élnek, már útban vannak, ezennel itt lesznek a királlyal.	Wrong you are, our lady, as they are alive and on the way here with the king.
ERZSÉBET	<i>(magához tér)</i> Igen, itt lesznek ők! hisz csak álom volt, amit láték. Igen, karomba zárom őket, mert bár kezök vértől gőzölög, csak mégis anyjok vagyok.	<i>(recovering)</i> Indeed, they will be here! it was just a dream. Indeed, I will embrace them both, as though blood stains their hands, I am still their mother.
	CABALETTA Térdhajtva kérem őt, őt, a szelíd királyt, megszánja kínomat, igen, ő megbocsát.	I beg him on my knees, his most gentle majesty, to take pity on my pain, and he will forgive!
KÓRUS CHORUS	Ha kéri sirva őt, a szelíd királyt, megszánja kínjait, és nékik megbocsát.	Begging in tears the gentle king, he will pity her pain and certain to forgive.
ERZSÉBET	Térdhajtva kérem őt <i>stb.</i> <i>(mind elmennek)</i>	I beg him on my knees, <i>etc.</i> <i>(exeunt all)</i>
	Változás Előterem	Change of Scene Ante hall
	SCENA III Király, László, Mátyás, Gara, Erzsébet, Mária, főurak, asszonyok, királyi kíséret NO. 10 MARCIA <i>(kivül)</i> Éljen a király!	King, László, Mátyás, Gara, Erzsébet, Mária, noblemen, ladies, entourage <i>(off stage)</i> Long live the king!
KÓRUS CHORUS		
ERZSÉBET	NO. 11 SCENA <i>(térden)</i> Vérkönyveket hullajt előttem itt egy árva nő, térdem, uram, király, esengni fog, míg föl nem szárad az magas kegyelmed fénysugarínál.	<i>(on her knees)</i> Tears of blood in your presence a bereaved woman sheds, your majesty, pleading until those tears are parched by the sun of your highest grace.

	<p>Szűm régi sebére még nem jöve balzsam, és újat nyíta a sors mérge nyila rajtam. Egy szó a királynak nyílt ajkairúl, és a bú zivatarja szűmről lesimul!</p>	<p>No remedy has come to my heart's old wound, when the poisoned arrow of fate opened yet another one. One word is enough from the king's worthy lips to cast off from me the storm of sorrow.</p>
KIRÁLY KING	<p>Kelj fel legott, vesd félre gyászodat, elkínzott szívű, derék anya, hited szerint mély búd viharjait kergetse el kegyelmem szózata.</p>	<p>Rise at once, and cast off your grief, you much suffered, good mother, and let the storms of your deep sorrow scatter by my words of mercy.</p>
	<p>Bár gondtalan ésszel vérbűnt követének, és e vér rokonom volt, akit megölének, hős apjok erényét nézvé a király, e sunda merényért bosszút sohasem áll!</p>	<p>Although they recklessly perpetrated a blood feud, and it was my next of kin whom they murdered, honouring the merit of their heroic father, the king will never take revenge for their insidious deed!</p>
KÓRUS CHORUS	<p>Éljen a szelíd, a nemes király! Könnyeket szárazta fel kegyesugárinál!</p>	<p>Long live his most noble majesty! The shining of his grace dries up all tears.</p>
KIRÁLY KING	<p><i>(Máriához)</i> És te, szép szű! e hon legszebb virága, elégedett vagy-e királyoddal?</p>	<p><i>(to Mária)</i> And you, beautiful virgin! Flower of our nation, are you content with your king?</p>
MÁRIA	<p>Ó, jó király! ha így hinted szét kegyed malasztját, úgy trónod ingadatlan, mint honunk sziklás bércei.</p>	<p>Good majesty, if this is how you spread your grace, your throne will be unyielding, like the cliffs of our country.</p>
KIRÁLY KING	<p><i>(szerelmesen)</i> Bájos tündér, mi szép, mi mennyei így hallani ajkad szelíd szavát, és kecses szemedből olvasni a jóváhagyást!</p>	<p><i>(infatuated)</i> Fair lady, how heavenly it is to hear such gentle words from your lips, and see contentment in your gracious eyes!</p>
GARA	<p><i>(félre)</i> Hálómiban vagy, király!</p>	<p><i>(aside)</i> You are in my net, majesty!</p>
KIRÁLY KING	<p>Most vezessetek termeimbe, hadd legyenek tiétek! <i>(a Király megy Máriával, Gara utánuk, szeméből öröm sugároz; mind el, csak Erzsébet, László, Mátyás maradnak)</i></p>	<p>Take me to my chambers now, let me be yours! <i>(the King and Mária leave, Gara is after them, beaming with joy. All leave, except Erzsébet, László and Mátyás)</i></p>
<p>SCENA IVa László, Mátyás, Erzsébet NO. 12a TERZETTO</p>		
ERZSÉBET	<p><i>(kitörő örömmel)</i> Karomban vagytok újra, véreim! Lezárlak e megkínzott kebelre, amely csupáncsak értetek dobog.</p>	<p><i>(with overwhelming joy)</i> You are in my arms again! Come to my sorrowful bosom that heaves only for you.</p>
ERZSÉBET LÁSZLÓ, MÁTYÁS	<p>Karomban vagytok újra, véreim stb. <i>Karodban vagyunk újra, véreid!</i> <i>Lezárunk e megkínzott kebelre,</i> <i>amely csupáncsak értünk dobog.</i></p>	<p>You are in my arms again, etc. We are in your arms again! We rest on your sorrowful bosom, that heaves only for us.</p>
ERZSÉBET	<p><i>(Lászlóhoz, őt simogatva)</i> Enyém vagy újra hát, hős bajnokom, atyádra ismerék vonásidon.</p>	<p><i>(carressing László)</i> I have you back, my heroic warrior, I see your father in your face.</p>
LÁSZLÓ, MÁTYÁS	<p>Tiéd vagyunk most újra, jó anya.</p>	<p>We belong to you again, good mother!</p>

ERZSÉBET	<p><i>(Mátyáshoz)</i> Anyád reménye, te göndör hajjú, szép, villogó szemű, kedves fiú!</p>	<p><i>(to Mátyás)</i> Your mother's hope, you gentle boy with curly hair, and bright eyes!</p>
LÁSZLÓ, MÁTYÁS ERZSÉBET	<p>Ah, jó anya! te jó, kedves anyánk! Itt vagytok ölemben; de nincsen hatalom, mely kebletekről letépjé az én karom.</p>	<p>Good mother, our gentle, good mother! You are in my arms, and there is no power strong enough to tear my hands off your heart.</p>
LÁSZLÓ, MÁTYÁS	<p>Mi jó vagy, édes, buzgó anyám, vért ontanál te, mint pelikán. Sőt még od'adnád szent üdvödet, hogy rajta váltsd meg szülőttidet.</p>	<p>How good you are, sweet, thoughtful mother! You would shed blood like a pelican. You would even surrender your own salvation to redeem the ones you bore to this world.</p>
ERZSÉBET	<p>Ah, én örömmel kiontanám vérem buzogva, mint pelikán. Sőt még od'adnám szent üdvömet, hogy váltanám meg szülőttimet!</p>	<p>I would willingly shed my blood for you like a pelican. I would even give up my own salvation, to redeem the ones I bore to this world.</p>
MIND ALL	<p>Most a királyhoz el, kívánni esküjét, tisztán valóban úgy, úgy bírhatjuk kegyét!</p>	<p>Off to the king now, and ask for his oath. That is the seal of his mercy and grace.</p>
SCENA IVb		
GARA	<p>Előbbiek, Gara A király kívánja a két Hunyadi fiút. <i>(László, Mátyás, Gara elmennek)</i></p>	<p>The same, Gara The king wants to see Hunyadi's sons. <i>(László, Mátyás, Gara exeunt)</i></p>
ERZSÉBET	<p><i>NO. 12b</i> <i>ARIA</i> <i>(magában)</i> Nagy ég! mit akar velök a király!</p> <p><i>(szorongva)</i> Ah! rebegés, ami vadul háborítja lelkeket, hirtelenül mért ragadák keblemről gyermekimet.</p> <p>Olyan szomorú sejtellemmel van telve szívem, amelynek megfejtésére képes csak Isten! Ah! rebegés, ami vadul <i>stb.</i></p>	<p><i>(to herself)</i> Good heavens! What does the king want from them?</p> <p><i>(in anguish)</i> Ah! this tremble that wildly disturbs my soul! Why are my dear children taken so hastily from my bosom.</p> <p>My heart is fraught with sad suspicion, doubt and misgiving that only God can solve. Ah! this tremble that wildly, <i>etc.</i></p>
SCENA IVc		
LÁSZLÓ, MÁTYÁS	<p>László, Mátyás, Erzsébet <i>(örömmel telve térnek vissza)</i> Ó, jó anyám / kedves anyám, derüljön homlokod, a jó király kegyével halmozott!</p>	<p><i>(return with joy)</i> Oh dear mother, cheer up your face, the good king has endowed us with his grace!</p>

ERZSÉBET	<p>CABALETTA (<i>örömmel</i>) Ah, öröm! Báj, reménysugár, miként szivárvány mosolyog, rám szerencse vár, két fiam élni fog. (<i>mindhárman el</i>)</p>	<p>(<i>joyfully</i>) Ah, joy, joy! Splendour, and a ray of hope, like rainbow smiles the fortune on me, my two sons will live. (<i>all three exeunt</i>)</p>
<p>SCENA V Gara NO. 13 ARIA</p>		
GARA	<p>(<i>visszajő</i>) Öröme fel, Gara! borús eged derül, s arany sugárral remény ragyog körül! László, magyar király kedveli Máriád, és érte kész ma is od'adni bíborát. Jól van tehát, király! vidd el menyasszonyod, helyette zálogul enyim kormánybotod!</p> <p>S e nyomorú féreg, e sehonnai oláh, halálos ellenem fia meré kérni leányom kezét? hogy letörje családom legszebb rózsáját? Haha! nem számodra virult az! Királyi kertbe fogom átültetni, hozzáillő, nemes fajok közé. – Odaigérem ugyan, de csak azért, hogy bizalmad kicsaljam, és belássak gaz, álnok szűd legmélyebb rejtekébe, hogy a legelső nyílt szavadnál torkon ragadjalak, és mint párttűtöt bakónak adjalak.</p> <p>És te, hályogos szemű, bolond Hunyad, te hiszed, hogy elnyered leányomat?</p> <p>Midőn remélt örömnapot virrad, szűz kebliről pokolba sújtalak! Öröme fel, Gara! <i>stb.</i> (<i>elmegy</i>)</p>	<p>(<i>returns</i>) Happy days, Gara! Your gloomy sky is clearing, and with golden rays hope shimmers at last. László, the Hungarian king loves your Mária, and in return he is ready to trade in his royalty. Good deed indeed, majesty, take your bride with you, and leave behind for me your helm as a token in lieu!</p> <p>And this miserable worm, this vagrant Walachian, the son of my arch enemy – how dare he ask for my daughter, tearing the most gorgeous rose of my kin? She is not blossoming for you! I will plant her in a royal garden, with noble breeds where she belongs. – I promised you her hand, only to gain your confidence and seek the fathom of your wicked heart, only to grab your throat upon your first sincere word, and give you over to the hangman for your treachery.</p> <p>And you, bleary-eyed fool, Hunyadi, you believe to gain my daughter's hand?</p> <p>When your long-awaited nuptial day arrives, from her virgin bosom I'll strike you to hell! Happy days, Gara!, <i>etc.</i> (<i>exit</i>)</p>
<p>SCENA VI László, Mária NO. 14 DUETTO</p>		
LÁSZLÓ	<p>Elvégre van hát egy pár pillanat körödben lenni, édes Máriám! Éldelni a mennyország kéjeit, ó, bár e kéj vég nélkül tartana!</p>	<p>At last there are a few moments to be with your, dear Mária. I feel heavenly joy, that I wish to last without end.</p>
MÁRIA	<p>Ó! én szomjúzám e pillantatot, hogy kebleden kiöntsem lelkeket. Szép mátká, bár erős hitem vala, hogy vérmocsok kezéd nem szennyezi, mégis pokolkint állék miattad.</p>	<p>I was craving for the moment, to relieve my soul for you. My love! Although I believe that blood and shame do not soil your hand, still the tortures of hell I must withstand.</p>
LÁSZLÓ	<p>Édes, ne arról! oly kellemetlen! Nem hallhatok mást bíbor ajkaidról, nem, semmi mást, csupán szerelmedet.</p>	<p>My dear, not a word about that! So unpleasant! I want to hear from your crimson lips none else but words of love.</p>
MÁRIA	<p>Ó, édes mátká! mily boldog vagyok!</p>	<p>O, dear love! How happy I am!</p>
EGYÜTT TOGETHER	<p>Mi szép vagy, édesem, örömben és bánban,</p>	<p>How gorgeous you are, my dear, come joy or sorrow.</p>
MÁRIA	<p>dicső vonásidon</p>	<p>In your noble face</p>

	az isten képe van.	I see God's image.
LÁSZLÓ	báj vonásidon az isten képe van.	Your charming face shows God's image.
EGYÜTT TOGETHER	Villámtüzes szemed fénylő, arany napom, s tündér sugárai felszívják bánatom.	Your sparkling eyes are my golden sun, its luminous rays soak up my grief.
EGYÜTT TOGETHER	CABALETTA Szép vagy, édesem örömben, búban <i>stb.</i>	How gorgeous you are, my dear, come joy or sorrow, <i>etc.</i>
MÁRIA	Mikor leszesz már enyim örökre? Mikor köt össze a pap áldása?	When will you be mine forever? When will the priest's blessing bind us?
LÁSZLÓ	Atyád és a király Budára kívánnak bennünket, és ott, kedvesem, ott leszesz enyim örökre! Ott tartandok egy oly pompás menyegzőt, melyet még eddig nem látott Buda!	Your father and the King wish us to go to Buda, where, my dear, you will be mine forever! Our nuptials will be the most stupendous that Buda has ever seen!
MÁRIA	Ó, boldogság!	O, happiness!
EGYÜTT TOGETHER	Szép vagy, édesem örömben, búban <i>stb.</i>	How gorgeous you are, my dear, come joy or sorrow, <i>etc.</i>
	Ajkad ha felnyitod bíbor szegélyivel, vélném, az angyalok csábítanak mennybe fel. Felséges illatú, balzsam leheleted az istenek közé varázsol engemet! (<i>elmennek</i>)	If you open for me your crimson lips, it feels as if angels entice me to heaven. Sweet-smelling ointment, your breath enchants me to the realm of the gods! (<i>exeunt</i>)
	Változás Templom előtti csarnok	Change of Scene Hall in front of the church
	SCENA VII Király, László, Mátyás arannyal hímzett vörösbársony egyforma dolmányokban, Erzsébet, Mária fényes ruhában, hölgyek, főurak <i>stb.</i> NO. 15 FINALE	King, László, Mátyás in identical red velvet coats, embroidered in gold, Erzsébet, Mária in lustrous gowns, ladies, noblemen, etc.
KIRÁLY KING	Magyarjaim! halljátok meg szavam! és te, érdemes vezérem özvegye!	My Hungarians! Hear my word! You, widow of my worthy commander!
	Miként egyenlők e bíbor ruhák, érzelmetekkel szívem oly rokon. E percenettől jó anyám leszesz, és gyermekid szívem testvérei.	Just as these purple gowns are alike, so does my heart share your feelings. From this moment on, you are a mother to me, and your children are brothers of mine!
	Rajtok bosszút nem állok én.	I shall not take revenge on them.
KÓRUS CHORUS	Éljen László király! Éljen!	Long live King László! Long live!
KIRÁLY KING	De most templomba, királyi eskümet oltár előtt letenni, és legott Budára jöttök: illendő dolog, hogy rokonim körömben legyenek.	Into the church now! My royal oath to take by the altar, and right away we set off for Buda: it would be proper to have my next of kin near me.
KÓRUS CHORUS	Éljen László király! Éljen! (<i>a templomba mennek</i>)	Long live King László! Long live! (<i>they all go to church</i>)
KÓRUS CHORUS	MORCEAU D'ENSEMBLE Soká, soká éljen, éljen a király! Bosszút ő soha nem áll, kegy lakik szívében.	Long live! Long live the king! He takes no revenge, his heart is merciful.

LÁSZLÓ,
MÁTYÁS,
ERZSÉBET,
KÓRUS
CHORUS

Engedje az Isten kegyelmi jeléül,
országá viruljon, bék' lengje körül.
Soká, soká éljen stb.
*(ájtatos állásban maradnak mindnyájan, míg a kárpit
legördül; a templomból többféle csengetés hallik, arra
az egész nép meghajtja magát)*

Ask God almighty, as a sign of his mercy,
to flourish his land, in blessed peace.
Long live!, etc.
*(they all freeze in a pious gesture while the curtain rolls
down; bells ringing from the church, people bow in
awe)*

VÉGE A MÁSODIK FELVONÁSNAK

END OF ACT TWO

Harmadik felvonás
Ármány
Történethely: Buda, 1457
Nádori palota belseje

Act Three
Intrigue
Scene: Buda, 1457
Palatine's Palace

SCENA I

László, Gara

NO. 16

DUETTO

GARA Fiam, mi hoz lakomba oly korán? olyan derült, magasztos arculattal.

Dear son, what brings you so early, in such high spirit and radiant face?

LÁSZLÓ Atyám, szívem magasztosan dobog, mert itt van a várt, égi pillanat, hogy ős családod izmos törzsökébe oltassam.

My father, hear my heart's solemn beat, as the long-awaited moment has arrived, when I am imbued into the strong stem of your family.

GARA Én nem értelek.

I do not understand.

LÁSZLÓ Halld tehát! Azért jövök, hogy mátkapáromat oltár elé vigyem.

Listen to my word! I came to take my dearest bride to the altar.

GARA Hogyan, fiam, csak nem felejtéd el, mint egyezéink? hogy a menyegző egy hó múlva lesz.

What do you mean, my son? Perhaps you forgot our agreement? that the nuptial day must wait a month.

LÁSZLÓ Mocsoktalan magyar lelkedet ismerve, mért tagadjam el, mit rejt szívem legmélyebb rejteke. Halld hát: reábírtak barátaim, hogy hagyjam el minél előbb Budát.

Trusting your true Hungarian soul, I shall not hide from you what lies at the bottom of my heart. Listen! My friends convinced me to leave Buda as quick as I can.

GARA De nincs okod miért. Beszélj tovább, hadd halljam!

But you have no reason. Tell me more, let me hear.

LÁSZLÓ Rám nézve minden órán veszélyesebb Buda, megváltozott irántam László indulata.

Every hour I spend here Buda holds more dangers for me, with the shifting sentiment of King László.

Sűrű tömegben állnak körötte ellenim, s pokolszínekre festik naptiszta tetteim! Míg hát szabad fejemre nem szállna kárhozat, a józan ész javallja eltávozásomat.

Dozens of my enemies fawn upon him, painting my honest deeds in infernal colours! Until I am free of despise and curse, rationale suggests that I should leave.

GARA Mitől lehetne félned, megfogni nem tudom, s aggályodon szívedben nagyon csodálkozom. Távol van a veszély, míg melletted áll Gara, szavamra semmivé lesz irigyid tábora. S hogy a király kedélye rád nézve változott, az oly rágalom, minőt csak egy gaz kohlhatott.

What makes you afraid, I cannot conceive, and your worries make me wonder. The danger is far, while Gara stands by, and solemnly swear your enemies vanish to air. The king's sentiment towards you changed? Slander it is, contrived by some two-faced rogue.

LÁSZLÓ	<p>Szóval nincs kedvem itt, oly nyomasztó a lég, s elfojtja szűmben a szabadság érzetét. El e falak közül, gyorsan Temesre le, hol szűm korlátatlan, mint tengerek szele.</p> <p>Atyám, ó, kérlek, nyújts segédkezet.</p>	<p>I do not feel like staying, the air is thin around me, and stifles in my heart the sensation of freedom. I wish to break free of these walls, for Temes where my heart is unbridled like the ocean's wind.</p> <p>Father, I plead for your helping hand.</p>
GARA	<p>Add hát elő kiszámolt tervedet.</p>	<p>Tell me then your exact plan.</p>
LÁSZLÓ	<p>Pompás menyegzőmre minden kész. Atyám, te meghívod a királyt: esküvés után neki kijelentem szándékom, és hiszem, megegyezik, ha meglátandja táborom legszebb ötszáz vitézeit körömben; és holnap el Temesre, el sasfészkembe, kedves Máriámmal, hová nem hat a kígyók sziszegése és orgyilkosimnak éles fegyverök.</p>	<p>For a grand nuptial, everything is set. You invite the king, dear father: after the wedding I tell his majesty my disposition, and I believe he'll consent if he sees the best five hundred men of my troops with me; the next day I am off to Temes, my eagle's nest, with my dearest Mária, far from the hissing snakes and sharp blade of my assassins.</p>
GARA	<p>A terv helyes.</p>	<p>The plan is proper.</p>
LÁSZLÓ	<p>Atyám, megegyezel?</p>	<p>Father, do you agree?</p>
GARA	<p>Örömmel.</p>	<p>With pleasure.</p>
LÁSZLÓ	<p>Úgy hát menj a királyhoz, és én menyasszonyomat karomba fűzve bemutatom a váró násznépnek.</p>	<p>Well, then go to the king, while I take my bride's arm and present her to the wedding guests.</p>
GARA	<p>CABALETTA A csácsogó bolond fejét beszélte le, menyasszonyágy helyett sötét börtön helye!</p>	<p>The gibbering fool, he's talking his head off, swapping his nuptial bed for a dark dungeon cell!</p>
GARA	<p>A csácsogó bolond <i>stb.</i></p>	<p>The gibbering fool, <i>etc.</i></p>
LÁSZLÓ	<p>El e falak közül <i>stb.</i></p>	<p>I wish to break free, <i>etc.</i></p>
GARA	<p>Gondoskodni fog felőled atyád és jó királyod.</p>	<p>Your father and the good king will care for you.</p>
LÁSZLÓ	<p>Gondoskodni fog felőlem atyám és a király.</p>	<p>My father and the king will care for me.</p>
GARA	<p>A csácsogó bolond <i>stb.</i></p>	<p>The gibbering fool, <i>etc.</i></p>
LÁSZLÓ	<p>El e falak közül <i>stb.</i> (<i>elmennek</i>)</p>	<p>I wish to break free, <i>etc.</i> (<i>both leave</i>)</p>
	<p>Változás Királyi palota belseje</p> <p>SCENA II Király NO. 17 ARIA</p>	<p>Change of Scene In the Royal Palace</p> <p>King</p>
KIRÁLY <i>KING</i>	<p>Meddig tartod béklyózva szívemet, vad kín? te, a nyugalom ördöge? Dúló kezed letépte arcáimról a szende rózsát, és szemem tüzeit eloltá könnyeimmel.</p> <p>Sóvár szívűk, ti, kik bíbort óhajtotok, lássátok a királyt, és szánakoztatok! Ti míg a trón felől álmodtok álmokat, ébred le engemet a rózsás támadat. Sóvár szívű, jövel! bíbort, pálcát adok, helyettek számra csak</p>	<p>How long do you keep my heart in the fetters of pain, you devil of tranquility? Your ruinous hand ripped from my face the roses, and the fire of my eyes was put out by tears.</p> <p>You, with your envious hearts, longing for royalty. See your majesty and pity him! You, while your dreams linger upon my throne, the rosy break of the day finds me wide awake. Come, with your envious hearts, I give you purple and scepter, in exchange for a drop of balm</p>

egy csepp balzsamot.
Rajoskodó bolond,
ne csald meg tenmagad,
boldogságot csupán
a szív nyugalma ad.
Sebes szívem most
egy vad sziget,
nincs benne élet,
kopár, rideg.
Körötte tenger
nagy bánatom:
evezz át rajta,
szent nyugalom!

CABALETTA

Tündér, te bájos,
szép Máriám!
csak te vagy orvos
a királynak!
Szép ajkaidról
csak egy szavad
megadja ismét
nyugalmamat.

Tündér, te bájos *stb.*

to cure my aching heart!
You raving madman,
don't fool yourself!
Happiness only resides
in a peaceful heart.
My wounded heart
is a barren island,
with no sign of life,
bleak and harsh.
The sea all around
is my deep sorrow.
Steer the waves,
blessed harmony!

Sweet, slender lady,
lovely Mária!
You be the cure
for the king's curse.
A single word
from your beautiful lips
restores again
my tranquility.

Sweet, slender lady, *etc.*

SCENA III

Király, Gara

NO. 18

SCENA

(jő)

King, Gara

(enters)

GARA

KIRÁLY
KING

GARA

KIRÁLY
KING

GARA

KIRÁLY
KING

GARA

KIRÁLY
KING

GARA

KIRÁLY
KING

GARA

KIRÁLY
KING

Jövel, Garám, kedves tanácsosom! Tréfás beszéded hervadt
ajkaimra ültessen ismét egy-két víg mosolyt.

Uram, király! jelenleg szóm komoly, de űzze el szíved
borulatát: Tied leányom!

Tréfálsz?

Nem, jó király!
Kebledre tűzöm őt ma még!

És Hunyadi?

Egy pártütő érdemetlen reá;
kitépem őt vérfoltos karjából.

Szólj, ó, beszélj, szerette nádorom!

E nagyravágyó cimboráival egy új merényt koholtak ellened,
melyet nékem csak most beszélte ki, vélvén, hogy
vele érzek, mint ipája.

És e merény?

Menyegzőjére hí, s füledbe dongva ott hattyúdalod, a
pártütők iszonytató raja nyakadra fojtja bíborpalástod
arany zsinóriját.

Ó, ez fürtelem!

Te, akivel éreztetém
legtöbb kegyelmemet,
meddig fogod rengetni még
királyi székeket?
Nem ő vágá le Cilleit?
kedves atyámfíát;
és most számomra edzi még
királyt ölő vasát?

Come, Gara, my beloved counsel! Let your witty words
conjure again a smile or two on my withered lips.

My lord, majesty! my word is serene, but may dispel the
clouds of your heart: My daughter is yours!

Joking, are you?

None the least, good majesty!
She will be yours today.

What with Hunyadi?

A treacherous rogue is not worthy of her! I tear her from
his blood-stained hands.

Speak up your mind, my dearest Palatine!

The complacent man and his companions were scheming
against you again. He revealed the plot just a while ago,
confiding in me as his father-in-law.

What is the plot?

On his nuptial day, he swoons your swan song in your
ears, then a hoard of disloyal ruffians strangles you with
the golden cord of your purple robe.

What utter horror!

The one who enjoys
my mercy the most:
how long is he threatening
my royal throne?
Didn't he kill Cillei?
my dearest kinsman?
And now he sharpens for me
his assassin's sword?

	Halál fejedre, pártütő, többé nincs irgalom! Menj, tedd fogollyá, hű Garám, őt, a gonoszt néked átadom.	Death on your head, rebel, there's no mercy and hope any more! Arrest him, faithful Gara. I grant you the scoundrel.
	És Mária?	And Mária?
GARA	E pillanattól tiéd.	She is yours now!
KIRÁLY KING	Ő enyém, ó, égi gyönyör! (<i>sebesen el</i>)	She is mine! O, happiness! (<i>hurries off</i>)
SCENA IV		
Gara		
GARA	Örömrre fel tehát, örömrre most, Gara! Legott körülfolýand királyod bíbora! S e pártütő dacos, vasas kezemben van! Pokolra esküszöm! onnan ki nem suhan. És míg a gyászos vérpádon végátka elhörög, fajára ércszavam pusztulást mennydörög! (<i>elmegy</i>)	Happy days, Gara, happy days will come! You will be wrapped soon in royal purple! The treacherous rogue is in my hand for sure; and I swear to the fires of hell, I won't let him slip away! While he heaves his death rattle on the blood-spattered block, I will denounce the demise of his race! (<i>exit</i>)
Változás		
Kerti palota Hunyadinál		
SCENA V		
Mátyás, násznép		
NO. 19		
FINALE		
KÓRUS CHORUS	Harsogj örömdalt, víg nászsereg, ős, nagy Budát hogy rendítse meg. Zúgjátok el, szét, bögő szelek, e dús magyar föld s Erdély felett.	Sing a song of joy, happy company, quiver the ancient walls of mighty Buda. Tempestuous winds, run and blow over the fertile lands of Hungary and Transylvania:
	Úgy forra egygé Hunyad s Gara, mint e virágzó testvérháza. Harsogj örömdalt, víg nászsereg, ős, nagy Budát hogy rendítse meg. De hol van ő és szép menyasszonya? kit üdvözölt most ajkaink dala?	Hunyadi and Gara bond in unison like our beloved double motherland. Sing a song of joy, happy company, quiver the ancient walls of mighty Buda. But where is he and the beautiful bride? for whom we sing a song of joy?
MÁTYÁS	Itt leendnek nemsokára, addig is danára fel, járjon a habzó kehely!	Soon they will be here. Until then, don't cease the song and let the cup make its rounds!
KÓRUS CHORUS	Addig is danára fel, járjon a habzó kehely!	Until then, don't cease the song and let the cup make its rounds!
MÁTYÁS	De jönnek ök!	But here they come!

KÓRUS
CHORUS

Mi szép, mi délceg
a vőlegény,
hős láng világa
ragyog szemén.
Nagy messze terjed
bár e haza,
oly rózsza nincs rajt',
mint Mária.
Harsogj örömdalt stb.

How handsome and wholesome
the groom,
what valiant fire
in his eyes glow.
Vast and mighty
as our country be,
a more gorgeous rose nowhere grows
as Mária.
Sing a song of joy, etc.

MAGYAR TÁNC

HUNGARIAN DANCE

SCENA VI

Előbbiek, László, Mária

The same, László, Mária

LÁSZLÓ

Nemes barátim!
Ím, itt hozom
közétek angyali,
bájló menyasszonyom!

Noble friends!
Here I bring
in your midst
my angel bride!

KÓRUS
CHORUS

Éljen Hunyadnak
derék fia!
s tündérkecsű
szép menyasszonya!

Long live the gracious son
of Hunyadi!
and his sweet, slender,
beautiful lady!

MÁRIA

CABALETTA

Mi égi báj ez, mi pillanat,
hevül a vérem, erem dagad,
karomba zárom sajátomat,
lelkemben az üdv forrása fakad.
Beteljesültek ma vágyaim,
nyugpontot értek kívánatim.
Mi égi báj ez, mi pillanat stb.

What heavenly joy, what moment,
my blood simmers, my veins swell,
I fold my dear in my arms,
and streams of bliss well up in my soul.
My dreams have come true,
my wishes fulfilled today.
What heavenly joy, what moment, etc.

LÁSZLÓ,
MÁRIA

Enyém vagy most örökre,
te szép rózsaszál,
nem szakaszt ki karomból,
csak a halál.

You are now mine forever,
you beautiful rose,
and nothing tears you from my arms
but death.

SCENA VII

Előbbiek, Gara, fegyveresek

The same, Gara, armed guards

GARA

(föllép, hátul a karzatra töméntelen fegyveres tódul)
És én! – Pártos! rabom vagy
a király nevében, cimboráiddal!

(enters, hoards of troops swarm the gallery)
And me! – You rogue and your accomplices,
you are the king's prisoners!

MIND
ALL

(felugranak)
Nagy ég!

(jumping to their feet)
Good heavens!

VÉGE A HARMADIK FELVONÁSNAK

END OF ACT THREE

Negyedik felvonás

Vérpad

Tömlöc Budán

Act Four

The Gallows

Prison in Buda

SCENA I

László bilincsekben

NO. 20

ENTR'ACTE ET CAVATINE

László in fetters

LÁSZLÓ

Sötét börtön, itt vagyok hát, rémes falaid között, kitépve
véreim közül! elzárva a zajgó világtól, letaszítva boldogságom
küszöbéről. Irigyeim szája mérges tajtékkal pöké
le (ossia: Irigyeim szája gaz rágalommal gyalázá) naptiszta
erényemet, és miért?

Dark prison, here I am confined among horrid walls! Locked
away from my kin, and far from the noise of the world, thrust
right from the gateway of my happiness. My envious enemies
smeared my shining virtues with venomous spume. (ossia: My
envious enemies foulmouth and slander my shining virtues.)
And why?

Ó, nyílt karodból,
ó, szent szabadság!
miként szakaszt ki
a gonoszság!
Állék szerencsém
fénylő fokán,
s pokolfenékre
lesújtatám.
De tiszta szűmbe
szent béke szállt,
nyugton tűrendem
a zord halált..

Halál? miért? – Kihallgatás nélkül, nem, nem viendenek
vérpadra. Fel, fel a törvény elébe, és ott az igazság dicső
fénye elsápasztja a gonosztettet, és világot hoz
ártatlanságomra.

Ó, Máriám!
szép menyasszonyom!
Eltépi szűd
a nagy fájdalom!

(ajtónyikorgás)
Hallga! nyílik börtönöm ajtaja. Vajon ki jön?

From your open arms,
blessed freedom!
wicked forces
snatched me out!
From the brightest
height of my luck,
I was thrown to the
fathom of hell.
But my chaste soul is taken
with blessed peace,
and I bear with restraint
the fearful death.

Death? why? – Without a fair trial, they won't take me to
the gallows. I must see the king, and the glorious light of
truth will wane the shameful deed, and shed light on my
innocence.

Oh Mária,
my beautiful bride!
Your heart is breaking
under the immense pain!

(creaking door)
Harken! My prison door opens. Who is coming to see me?

SCENA II
László, Mária
NO. 21
SCENA

MÁRIA

(beszad)
Szabadság angyala!
(ölelkezés)

(enters)
Angel of freedom!
(they embrace)

LÁSZLÓ

Hogyan vetéd fejed ily merényre?
mint jutál ide, börtönömbbe?

What made you come to my cell?
How did you get into this prison?

MÁRIA

Megvesztegetém az őrt! – Jer, Lászlóm, hagyd itt e rémes
helyet: menjünk Temesre, sásfészekbe, hová nem ér el
hóhérid keze.

I bribed the guards! – Come quick now, dear László, leave
this horrendous place, and come with me to Temes, your
castle, far from the hand of your murderous pursuers.

LÁSZLÓ

Édes Máriám! az bűnös, ki börtönéből szökve távozik:
szívem tiszta, nyugton megyek a törvények elébe.

Sweet Mária! A sinner escapes his prison, but my heart has
nothing to hide, and I face the law with the greatest of calm.

MÁRIA

Számodra kész a verpad; nem ment ki többé semmi hatalom.
Jer, jer! Hah! jönek! – Nagy isten! elvesztünk!
(László keblére hanyatlik)

The gallows are made for you; no power can save your
head, come quick! They're here! –Oh good! We are lost!
(she falls in his arms)

SCENA III
Előbbiek, Gara, örök

The same, Gara, guards

GARA

(az ajtóban)
Hah! nyitva a börtön! – El, az őrt után! Halál bére a hűtelen
szolgának!

(in the doorway)
The prison is open! Go get the guard! Death is the wage
of the unfaithful servant!

(leányához)
Mit látok! leányom itt, e becstelen karok között?

(to his daughter)
What do I see! My daughter in his disgraceful arms?

LÁSZLÓ

Hah! ezt nékem?!
*(kardjához kap, de hiányát észrevévén, fejét fájdalommal
keblére hajtja)*

You aim that at me!?
*(reaches for his sword; realising its lack, he lowers his
head with sorrow)*

GARA

(leányához)
Hahogy nem fojtod el
vétkes szerelmedet,
átkom fog sírodig
kísérni tégedet!

(to his daughter)
If you cannot stifle
your shameful love,
my curse will follow you
to the grave!

MÁRIA	<i>(térdre esik)</i> Imádozt, jó atyám! hallgasd meg gyermeked, mentsd meg Lászlómat; ő semmit sem vétkezett.	<i>(falls to her knees)</i> My beloved father! Listen to your child, and save my dear László; he is innocent.
LÁSZLÓ	<i>(felemeli)</i> Fel e pogány elől, töröld le könnyedet! A törvény szent szava kimentend engemet.	<i>(raises her)</i> Don't you kneel for this heathen, and wipe off your tears! The sacred word of the law will clear me.
GARA	<i>(örökhöz)</i> El e leánnyal! el ve! palotám legmélyebb rejtekébe!	<i>(to the guards)</i> Away with the girl! away with her! to the deepest recess of my palace!
MÁRIA	Isten veled hát, hős bajnokom! enyim leendesz túl a síron.	God be with you, my brave warrior! you will be mine beyond the grave.
LÁSZLÓ	Isten veled hát, menyasszonyom! enyim leendesz túl a síron.	God be with you, my dear bride! you will be mine beyond the grave.
GARA	Ha nem fojtod el <i>stb.</i>	If you cannot stifle, <i>etc.</i>
LÁSZLÓ, MÁRIA	Ah, istenem! Isten veled hát <i>stb.</i>	My God! God be with you, <i>etc.</i>
LÁSZLÓ, MÁRIA GARA	Isten veled, Isten veled! Hurcoljátok innen el! <i>(Máriát kiveszik László karjából, és elviszik)</i>	God be with you, God be with you! Take her away! <i>(Mária is taken from László's arms and ushered away)</i>
GARA	<i>(Lászlóhoz)</i> Meglátjuk, derék hős, megtartod-é a vérpadon is makacs dacod! <i>(örökhöz)</i> Hurcoljátok utánam! <i>(mind el)</i>	<i>(to László)</i> We shall see, courageous hero, whether you keep your word at the gallows! <i>(to the guards)</i> Take him with me! <i>(all leave)</i>

INTRODUZIONE DELLA MARCIA FUNEBRE

Változás
György terének egy része Budán

Change of Scene
Part of Saint George's square in Buda

SCENA IV

NO. 22

FINALE

MARCIA FUNEBRE

*Hátul a szín mélyén gyászmenet alatt kísértetik László a
vérpad felé, rajta a Király ajándékozta bársonyruha.
Szélmoraj hallik. Az idő elsötétül.*

*Backstage, László is being led towards the scaffold, wearing
the King's gift: the purple velvet robe. Wind blowing.
The weather is gloomy.*

SCENA V

Erzsébet, örök, kívül: László, Gara, nép

Erzsébet, guards, offstage: László, Gara, the people

SCENA ULTIMA

ERZSÉBET *(gyászban a színre rohan; nagy villámlás)*
Hol van ő? hol fiam? bocsássatok, hogy tépjem ki őt a hóhér
kezeiből!

(rushes anxiously to the stage; thunderbolt)
Where is he? Where is my son? Let me grab him from the
headman's hands.

ÖRÖK
GUARDS
ERZSÉBET

(visszataszítják)
Bocsássatok a királyhoz!

(they push her back)
Allow me to the king!

<p>ÖRÖK GUARDS ERZSÉBET</p>	<p>El innen!</p> <p><i>(iszonyú dörgés és villámlás)</i> Ó, mennydörögj, ordíts, te fergeteg! dörgésed a földet hogy rázza meg! És tudja meg szerte a nagyvilág: ártatlanu1 ölik Hunyad fiát. Lám, a természet is szégyenében gyáskárpitot von e tett fölébe. És megszánta őt legott a menny maga, búvában mint zuhog könnyzápóra.</p> <p>PREGHIERA <i>(letérdel, és imádkozik)</i> Ah! menny és föld hatalmas Istene! tekintsd szörnyű fájdalmimat! Ó, adj erőt szívemnek, és ne hagj leroskadni e nagy kín alatt. Vérpadra hurcolják gyermekemet, megölni ártatlanul az árvát, a bűntelent. Jó vagy te, Isten! azt nem engedheted, hogy ármány győzzön az igazság felett.</p> <p>Ó, szégyenítsd meg, atyám, a bösz gyilkosokat, mentsd meg nekem s a hazának jó magzatomat. Ó, mentsd meg a hazának őt, és én áldalak!</p> <p>Nagy Isten! fiam! Hol van ő? hol fiam? Bocsássatok, hogy tépjem őt ki a hóhér kezéből! Bocsássatok a királyhoz!</p> <p>Nem lehet, el innen!</p>	<p>Clear away!</p> <p><i>(amidst thunder and lightning)</i> Strike and howl, storm, blow wind! let your thunder shake the earth! let the whole wide world know that the son of Hunyadi dies innocent. Even nature is ashamed, covering this deed with a shroud, and heavens took pity on him, shedding tears of sorrow!</p> <p><i>(kneels for a prayer)</i> Mighty God of heaven and earth! Look at my terrible pain! Give my heart enough strength under my immense grief not to bend. My child is dragged to the gallows, to be slain, though he is orphaned and innocent. Merciful God! you cannot let deceit overcome honesty.</p> <p>Oh Lord, dishonour the vile murderers, save my child for me and for the motherland, save him for our nation, and I will bless your name!</p> <p>Almighty God! my son! Where is my son? Let me grab him from the headman's hands! Allow me to the king!</p> <p>Impossible. Away with you!</p>
<p>ÖRÖK GUARDS ERZSÉBET</p>	<p>Nagy Isten!</p> <p><i>(a vérpadon)</i> Magyarok! halljátok végszavam! Én ártatlanul halok meg! Az látja lelkem, kinek bírói széke előtt leendek néhány perc múlva, hogy tehetségem, gondolatom, mindenem e pillanatig a honé vala!</p>	<p>Almighty God!</p> <p><i>(on the gallows)</i> Hungarians! Here my last words! I shall die innocent! I'll face my only judge in a few minutes, and he'll read my soul: that all my thoughts and all my deeds were devoted to my nation until the very moment!</p>
<p>ERZSÉBET</p>	<p>Hah! Térdel ott, a vérpadon, bekötve homloka, fölötte villog szörnyűen a hóhér pallosa. Gyilkos, megállj! Ártatlan ő! Megölni nem szabad! Most vág! Nagy Isten! szép feje a törzsökön marad. Másodszor is! Harmadszor is! Ő él! Ő mentve van!</p>	<p>No! He is kneeling there over the block, bandage on his eyes, with the headman's axe above him ready to strike. Stop, you slaughterer, he is innocent! Spare his life! He is striking now! Almighty God! His head remains untouched. For the second time! For the third! He is alive! He is saved!</p>
<p>LÁSZLÓ</p>	<p>Király! ártatlan vagyok! Ím, az Úr látván azt, elvevé a bakó erejét, és én bántatlan vagyok!</p>	<p>Majesty! I am innocent. Our Lord knows and so distracts the headman's axe. I am unscarred!</p>
<p>LÁSZLÓ</p>	<p>Kegyelem! kegyelem!</p>	<p>Mercy! Mercy!</p>
<p>KÓRUS CHORUS GARA ERZSÉBET</p>	<p><i>(hangosan kiált)</i> Vágd! <i>(a vágás hallik a színpadon)</i> Jaj, jaj! Ó, fiam! <i>(földre omlik)</i></p>	<p><i>(shouting)</i> Strike again! <i>(the sound of the striking axe on stage)</i> Alas! My son! <i>(collapses)</i></p>
<p>KÓRUS CHORUS</p>	<p>Jaj, jaj! Istenem!</p>	<p>Alas! My God!</p>
<p>VÉGE A DALIÁTEKNAK</p>		<p>END OF THE OPERA</p>